

سبک معماری خانه ثروتمندان در دوره قاجاریه

۱۲ دی ۱۴۰۳ ساعت ۲۰:۴۸

بناهای مسکونی دوره قاجاریه، شامل اطاق مرکزی، ایوان، با ستون در جلوی ورودی و بعضاً در قسمت ورودی خانه و اطاقهای کوچکتر واقع در اطراف اطاق مرکزی بصورت های ساده یا مفصل بنا به صنعت یا قوت مالی احداث شده متأسفانه به جهت استفاده از مصالح نامطلوب مانند چوب و خشت خام و فقدان استحکام بناهای زیادی از دوره قاجاریه بجا مانده است.

جایگاه و مرتبه معماری قاجار در تاریخ معماری گذشته ایران (قبل از دوره جدید) می تواند محل بحث و تأمل باشد. اگر آثار معماری را از زاویه فضایی ارزیابی کنیم و به خلاقیت های فضایی در معماری توجه کنیم معماری دوره قاجار ارزش پیدا می کند و در جایگاه برتر و تکامل یافته تری نسبت به معماری های دوره های قبل از خود چون زندیه و صفویه قرار می گیرد، چرا که در معماری این دوره خلاقیت هایی فضایی افزایش می یابد. تنوع فضاها بیشتر می شود و فضاها نوینی خلق می شوند. فضاها به گشایش و سبکی بیشتری می رسند و الگوهای قدیمی معماری ایران در جهت گسترش فضا تکامل می یابند. اما وقتی به معماری از زوایای دیگری مانند اندازه ها، تناسبات، شکل ها و تزئینات نگاه کنیم، معماری دوره قاجار وضع نازل تری را نسبت به دوره های گذشته خود و به خصوص دوره صفوی نشان می دهد. اما وقتی به معماری از زوایای دیگری مانند اندازه ها، تناسبات، شکل ها و تزئینات نگاه کنیم، معماری دوره قاجار وضع نازل تری را نسبت به دوره های گذشته خود و به خصوص دوره صفوی نشان می دهد. بناهای مسکونی دوره قاجاریه، شامل اطاق مرکزی، ایوان، با ستون در جلوی ورودی و بعضاً در قسمت ورودی خانه و اطاقهای کوچکتر واقع در اطراف اطاق مرکزی بصورت های ساده یا مفصل بنا به صنعت یا قوت مالی احداث شده متأسفانه به جهت استفاده از مصالح نامطلوب مانند چوب و خشت خام و فقدان استحکام بناهای زیادی از دوره قاجاریه بجا مانده است. در بناهای مسکونی دوره قاجار (بخصوص در اواخر این دوره) مشخصه ی برونگرایی آرام آرام جایگزین درونگرایی موجود در بناهای مسکونی در پیش از این دوره می باشد که این امر نیز ناشی از تاثیر فرهنگ و معماری غربی در جامعه ایرانی می باشد. مانند خانه آجری آقای شیبانی در طبس. در این عهد، خانه ثروتمندان بیش از پیش با سر مشق گیری از بناهای اروپایی ساخته می شد. در این میان ستون غالباً نقش مهمی داشت. شاید بتوان گفت استفاده از شیروانی که در این زمان متداول شد، خود اسباب حضور مجدد ستون در نمای بنا را فراهم آورد. ستون های عظیم تزئین شده و پر نقش و نگار در ویلاها و کاخ های اغنیا پدیدار شد. ستون هایی که مستقیماً از مغرب زمین اقتباس شده بودند، از گوشه و کنار شهر تهران سر برآوردند. اغلب این ستون ها، اگر نه در اساس ولی در پرداخت متعلق به سبک باروک بودند، ستون های نمایشی که تصنع ظاهری بر جوهره ی اصلی آنها تقدم داشت.

منبع: مرشدی، حسین، آموزه های معماری ایرانی و ساختمان سازی مسکونی از دوره قاجاریه تا امروز ، فصلنامه مطالعات شهر
ایرانی اسلامی، بهار ۱۳۹۰ ، دوره ۱ ، شماره ۳ ، ص ۸

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/49952/سبک-معماری-خانه-ثروتمندان-خان-معماری-سبک/49952>